Nova politika

03.09.2012

Crnoj Gori je prijeko potrebna nova politika zaštite ljudskih i manjinskih prava, politika koja je evropski integrativna a ne balkanski dezintegrativna, politika koja ne podstiÄ•e izolaciju manjina veÄ‡ afirmiše njihovih posebnosti, ali i njihovo integrisanje u širu zajednicu. Moramo staviti taÄ•ku na politiku vladanja na podjelama - politiku koja je danas antisrpska, a koliko juÄ•e ona je bila anticrnogorska, antibošnjaÄ•ka, antialbanska. A to znaÄ•i da moramo iskorijeniti viÄ‘enje po kome je drÅ¾avna manjinska politika dobra za Albance, Bošnjake ili Hrvate, u mjeri u kojoj je ista ta politika loša za Srbe, i obrnuto.

KoÄ•a PAVLOVIÄ† & Budimir ALEKSIÄ†, suosnovaÄ•i DF-a i Ä•lanovi skupštinskog Odbora za ljudska prava i sloboda

Nakon ulaska naše drÅ¾ave u zadnju fazu evropskog pridruÅ¾ivanja, svi strahovi za crnogorsku drÅ¾avnost, koji su bil glavno reÅ¾imsko gorivo za raspirivanje meÄ‘uetniÄ•kog nepovjerenja i bili politiÄ•ki alibi za provoÄ‘enje diskriminacije i segregacije - sada prestaju da imaju bilo kakav razuman osnov. KonaÄ•no je sazrelo vrijeme da se od proizvodnje unutrašnjih neprijatelja i drÅ¾avnih izdajnika, okrenemo harmonizovanju meÄ‘usobnih odnosa, a potom smanjenju i uklanjanju meÄ‘uetniÄ•ke distance.

Integrisanju CG u EU mora prethoditi „unutrašnja integracija“ našeg društva, obnavljanje meÄ‘uetniÄ•kog povjerenja i izgradnja nadnacionalne drÅ¾avne kohezije. Jednostavno reÄ•eno - da bi se pridruÅ¾i mi se prethodno moramo udruÅ¾iti!

KljuÄ•ni zadatak nove politike Ä‡e biti da ukloni diskriminaciju po politiÄ•koj osnovi, jer je politiÄ•ka diskriminacija bila izvorište svih drugih vidova diskriminacije i segregacije. Pripadnost reÅ¾imu više ne smije biti kriterijum patriotizma, a opozicioni glasaÄ•i, prvenstveno Srbi, a potom i opozicioni Bošnjaci, Muslimani, Albanci i Hrvati, više nikada ne smiju biti tretirani kao prijetnja drÅ¾avnoj suverenosti.

KonaÄ•no, ta nova politika mora biti prodrÅ¾avna, jer je dosadašnja politika, sa rijetkim izuzecima, bila suštinski i dugoroÄ•no antidrÅ¾avna. To znaÄ•i da moramo staviti taÄ•ku na onaj naÄ•in promovisanja nacionalnih identiteta koji ne samo da ne snaÅ¾i, veÄ‡ upravo suprotno, slabi crnogorski drÅ¾avni identitet. A to dalje znaÄ•i da moramo staviti taÄ•ku na reÅ¾imsku politiku koja manjinske zajednice gura da svoj oslonac dugoroÄ•no traÅ¾e i pronalaze van Crne Gore u tzv.matiÄ•nim drÅ¾avama manjinski naroda.

Od razlaza sa MiloševiÄ‡em, ovaj reÅ¾im je antireÅ¾imske Srbe tretirao kao “guju u njedrima”. Ali isti taj reÅ¾im nije previše vjerovao ni Bošnjacima, Albancima, Muslimanima i Hrvatima – Ä•ak ni nakon što bi pristupili DPS-u. To nepovjerenje prema tzv. “savezniÄ•kim manjinama”, reÅ¾im je kompenzirao na dva naÄ•ina – obeÄ‡avanjem visokog nivoa kolektivnih prava, koja pripadnici manjina nikada nijesu ostvarili, i dugotrajnim korumpiranjem politiÄ•kih predstavnika tih manjina. OliÄ•enje te politike “laÅ¾i i korupcije” su dvije paralelne priÄ•e. Prva je ona vjeÄ•ita priÄ•a o novim lokalnim samoupravama, o Petnjici i Tuzima. Druga, njoj paralelna, je priÄ•a o dvojici reÅ¾imskih politiÄ•ara koji potiÄ•u baš iz tih sredina. I koji veÄ‡ petnaest godina odliÄ•no Å¾ive laÅ¾uÄ zavlaÄ•eÄ‡i PetnjiÄ•ane i Malisore.

Krajnje uprošÄ‡eno reÄ•eno, aktuelna reÅ¾imska politika prema manjinama jeste politika koja npr. Bošnjacima obeÄ‡ava sve, ali koja konkretnom Rasimu ne daje ništa. TaÄ•nije, ne baš ništa - ako uzme Ä•lansku

kartu DPS-a, SDP-a ili BS-a, konkretni Rasim Ä‡e mjeseÄ•no dobijati socijalnih 33 eura, a pred izbore Ä‡e dobiti i neki paketiÄ‡ Konkretni Rasim nije tek usamljeni sluÄ•aj - samo u RoÅ¾ajama je 9,5 hiljada takvih Rasima!

Afirmacija posebnosti manjinskih zajednica, to Ustavom garantovano kolektivno pravo, mora biti nadogradnja ostvarenog pojedinaÄ•nog prava na ravnopravnost svakog pojedinaÄ•nog Crnogorca, Srbina, Bošnjaka, Albanca, Muslimana i Hrvata. To je naše polazno uvjerenje. Nadalje, manjinska drÅ¾avna politika ne smije više biti oslonjena na šovinistiÄ•ke i izolacionistiÄ•ke politiÄ•ke koncepte, ona ne smije biti negacija drÅ¾avnoga jedinstva. Nova politika afirmacije i zaštite istorijskih, kulturnih i jeziÄ•kih posebnosti naših manjina mora afirmisati i snaÅ¾iti ne samo osjeÄ‡aj njihovog nacionalnog identiteta, veÄ‡ ona istovremeno mora snaÅ¾iti i osjeÄ‡aj drÅ¾avnog zajedništva.

MoÅ¾da nas ta nova politika i taj njen integrativni pristup neÄ‡e odmah ujediniti oko drÅ¾avne zastave, ali Ä‡e on sigurno, meÄ Srbima, Bošnjacima, Albancima i Hrvatima, prestati da proizvodi navijaÄ•e protiv reprezentacije CG. Neki od prvih koraka nove politike biÄ‡e da ustavno definiše manjine u CG, da Ministarstvo LjuljanoviÄ‡a pretvori u Ministarstvo za manjinska prava, a da Fond za manjine reformišemo tako da on prestane da bude partijski servis i da prestane da finansira podjele i da tako produbljuje etniÄ•ku distancu.

Manjinska politika DPS-a i njegovih nacionalnih satelita je postala krajnje štetna, jer ona poÄ•iva na politiÄ•koj potrebi reÅ¾ima da što visoÄ•ijim zidom ogradi manjine kao svoj glasaÄ•ki zabran. Ta politika potenciranja a nerijetko i izmišljanja razliÄ•itosti, gura manjinske zajednice u izolaciju i tako opasno podstiÄ•e i poveÄ‡ava meÄ‘uetniÄ•ku i meÄ‘ukonfesionalnu distancu.

Ilustrativno je da, primjera radi, ovaj reÅ¾im parama Fonda za manjine, finansira izradu tzv. istorijskog grba i tzv. istorijske zastave Bošnjaka u CG. Vjerovatno Ä‡e baš to biti “kec iz rukava” koji Ä‡e DPS, SDP i BS upotrijebiti pred ove ili neke naredne izbore. Ali tim grbom i zastavom se ne moÅ¾e prekriti ekonomska i socijalna pustoš koju je reÅ¾im napravio na bošnjaÄ•kom Sjeveru. Tom zastavom onaj konkretni Rasim ne moÅ¾e nahraniti familiju, niti tim grbom on moÅ¾e školovati svoju djecu. Umjesto da budu znaci etniÄ•ke, kulturne i jeziÄ•ke posebnosti Bošnjaka u CG, ta zastava i grb, pod ovim reÅ¾imom, funkcionišu kao istinski znaci jedne drugaÄ•ije bošnjaÄ•ke posebnosti – onoga njihovog posebno naglašenog siromaštva i one posebno naglašene neslobode na bošnjaÄ•kom Sjeveru. SreÄ‡om, svaki reÅ¾im ima svoj oktobar, a ovaj naš je sve bliÅ¾i.